

Kodela Ügyvédi Iroda

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügy szám: IV/02204-0/2021	
Dátum: 2021 JÚN 02.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 4 db	<i>du</i>

Alkotmánybíróság

1015 Budapest,
Donáti u. 35-45.

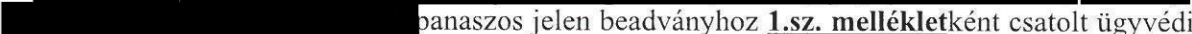
A Nyíregyházi Törvényszék útján!

1027 Budapest,
Tölgyfa utca 1-3.

Nyíregyházi Törvényszék Nyíregyháza	
2021-05-21	
Példány: 1	Melléklet: 4 db

Hív. szám: **1.P.20.240/2020/17.**

Tisztelt Alkotmánybíróság!

A
 panaszos jelen beadványhoz **1.sz. melléklet**ként csatolt ügyvédi meghatalmazással igazolt jogi képviselőként;

az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény („Abtv.”) 27. §-a alapján, a fenti ügyszám alatt a panaszos, mint felperes által a Debreceni Törvényszék (4025 Debrecen, Széchenyi utca 9.) alperes ellen indított perben;

a Nyíregyházi Törvényszék 1.P.20.240/2020/17. ssz.-ű jogerős I. fokú ítéletét a panaszos által előterjesztett fellebbezési kérelemre induló II. fokú eljárásban helybenhagyó, **a Debreceni Ítéltábla („Ítéltábla”) Pf.I.20.013/2021/9. ssz.-ű ítélete („Ítélet”)** ellen

alkotmányjogi panaszt

terjesztünk elő, az alábbiak szerint.

Kérjük, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság

- (i) az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, az Abtv. 27. § (1) bekezdése és 43. § (1) bekezdése alapján az Ítéltábla Ítéletének (a Debreceni Törvényszék I. fokú ítéletére kiterjedő hatállyal történő), az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe [tiszteséges bírósági eljáráshoz való jog] ütközését **állapítsa meg**; és
- (ii) az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján az Ítéltábla Ítéletét (a Debreceni Törvényszék I. fokú ítéletére kiterjedő hatállyal) az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe [tiszteséges bírósági eljáráshoz való jog] ütközés okán **semmisítse meg**.

Az alkotmányjogi panasz anyagi jogi alapja az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése [tiszteséges bírósági eljáráshoz való jog].

Az alkotmányjogi panasz eljárásjogi alapja az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja és az Abtv. 27. §-a, amely alapján az Alkotmánybíróság felülvizsgálja a bírói döntés

KODÉLA

Alaptörvénnyel való összhangját, és megsemmisítheti az Alaptörvénnyel ellentétes bírói döntést.

I. AZ ÜGY JELEN ALKOTMÁNYJOGI PANASZELJÁRÁSBAN RELEVÁNS TÉNYEI

- I. A jelen ügy tényállását a 2017. december 22-én benyújtott keresetlevél teljeskörűen tartalmazza. A jelen alkotmányjogi panasz eljárás szempontjából a tényállás esszenciája a következő:
 - (i) A panaszos 2009-ben mezőgazdasági termékértékesítési szerződést kötött a 2005 óta felszámolás alatt állt [REDACTED] („Adós Cég”).
 - (ii) Az Adós Cég 2005-ben került felszámolás alá és az I. fokú bíróság és a felszámoló engedték a tevékenység tovább-folytatását a felszámolás alatt, annak ellenére, hogy a NAV, mint hitelező ez ellen kifejezetten tiltakozott.
 - (iii) Az Adós Cég felszámolója 2006-ban adta le az I.sz. közbenső mérleget a felszámolási eljárásban.
 - (iv) Ezt követően 2007-ben és 2008-ban az Adós Cég felszámolásában a felszámoló az I. fokú bíróság asszisztálása mellett közbenső mérleget nem adott le. Ebben az időszakban az Adós Cég tevékenysége leállt, az ingatlan és ingó vagyona (többmilliárd forintos nagyságrendben) eltűnt. Ezekről a tényekről a hitelezők a közbenső mérlegek leadásának hiányában nem tudtak.
 - (v) A **panaszos által 2009-ben kötött szerződést** az Adós Cég felszámolója nem teljesítette. A panaszos ezen szerződésből eredő követelése „a” kategóriás hitelezői igényként került regisztrálásra a felszámolásban.
 - (vi) A panaszos haladéktalanul (még 2009-ben) felszámolási kifogási eljárást indított a tartozása behajtása érdekében az Adós Cég ellen.
 - (vii) A felszámolási kifogási eljárásban 2010-ben a Debreceni Törvényszék a panaszos felszámolási kifogásának helyt adott, a döntés elsőfokon jogerőre emelkedett.
 - (viii) Mivel a kifizetésre az Adós Cég részéről ennek ellenére nem került sor, a **panaszos 2011-dec-12-én a rendelkezésére álló rendes jogorvoslati eszközzel élve felszámolási kifogást (a perben F/28 alatt csatolva a keresetlevélhez) nyújtott be az Adós Cég ellen.**
 - (ix) A Debreceni Törvényszék 33. sorszámú (a perben F/29 alatt csatolva a keresetlevélhez), a Debreceni Ítéltábla Fpkhf.IV30.567/2014/5. sorszámú (a perben F/30 alatt csatolva a keresetlevélhez) és a Kúria Gfv.VII.30.174/2015/5. sorszámú végzései (a perben F/31 alatt csatolva a keresetlevélhez) a **felperes felszámolási kifogását 2015-ben (!) elutasították.**

- (x) A panaszos a **rendes jogorvoslati lehetőségének kimerítését követően 2017-dec-22-én a régi Ptk. 349. § szerinti, bírósági jogkörben okozott kár miatt keresetlevelet terjesztett elő a bíróságon.**
 - (xi) A Debreceni Törvényszék, mint alperes eljárása az ügyben kizárt volt. A panaszos azonban **az igazságszolgáltatás pártatlanságába vetett közbizalom okán kérte az eljáró bíróságokat, hogy az ügyből kerüljön kizárásra a Debreceni Ítéltábla és a Debreceni Ítéltábla illetékességi területén működő 3 törvényszék.**
 - (xii) 2018-szept-11-én a Debreceni Ítéltábla Pkf.I.20.358/2018/6. sorszámú végzésével az I.f.-on eljáró Nyíregyházi Törvényszék kizárását megtagadta.
 - (xiii) A Kúria Pkk.V.24.786/2018/2. sorszámú végzésével a Debreceni Ítéltábla kizárására irányuló indítványt is elutasította. Így végül az ügyben elsőfokon a Nyíregyházi Törvényszék, másodfokon a Debreceni Ítéltábla ítélt.
 - (xiv) A **Nyíregyházi Törvényszék** ezt követően **szándékosan egy olyan eljáró bíróra szignálta az ügyet, aki magát kifejezetten elfogultnak tartotta** és erről a kizárási eljárás során nyilatkozatot is tett. Az elfogultságot jelentett bíró 2017-2019 között vezette az elsőfokú eljárást.
 - (xv) Végül teljesen véletlenül a Debreceni Ítéltábla egy tárgyalás felfüggesztése iránti végzés fellebbezési eljárásában észlelte, hogy az elsőfokú eljárást egy elfogult bíró vezeti és teljes új eljárást rendelt el.
 - (xvi) Ekkor a Nyíregyházi Törvényszék kollégiumvezető bírója vette át a pert, aki 2020-ban fél éven belül letárgyalta és lezárta az ügyet. Az **elsőfokú ítéletében a panaszos keresetét arra hivatkozással utasította el, hogy az álláspontja szerint 2014-szept-3-án (!) elévült, tehát még akkor, amikor a panaszos által indított rendes jogorvoslati eljárás folyamatban volt...**
2. A panaszos azért fordul a Tisztelt Alkotmánybírósághoz, mert az Alaptörvényben védett tisztességes eljáráshoz való joga súlyos sérelmét látja abban, hogy ebben a rendkívüli szenzitív, bírósági jogkörben okozott kártérítés iránt indított, a panaszosnak késedelmi kamatokkal együtt több, mint 100 millió Ft-os kárt okozó ügyben **a bírósági szervezetrendszer nem tudott olyan ítéltáblát és törvényszéket kijelölni, amely az igazságszolgáltatás pártatlanságába vetett közbizalmat fenn tudta volna tartani.**
 3. Sőt, a végül kijelölt Nyíregyházi Törvényszék szándékosan az egyetlen elfogult bírójára szignálta az ügyét, amely az eljárás tisztességes jellegének még a látszatát is teljesen szétrombolta.
 4. Végül, mintegy a „megkoronázásaként” az ügynek, **az eljáró bíróságok a Ptk. 349. §-ának alapvető szabályát teljesen negligálva azért minősítették elévültnek a panaszos igényét, mert a szerződés szerinti fizetési határidő elteltét követően, 2009-2014 között nem indított pert a Debreceni Törvényszék (!) ellen bírósági jogkörben okozott kárért.**

KODELA

Kodéla Ügyvédi Iroda

5. Ennek az egységes első- és másodfokú bírósági indokolásnak a teljes nonszensz jellegét a Ptk. 349. §-a mutatja, hiszen **bírósági jogkörben okozott kárigényt bírósággal szemben kizárólag azt követően lehet érvényesíteni, miután a károsult (a jelen ügyben a panaszos) a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati eljárásokat (a jelen ügyben a felszámolási kifogási eljárást) eredménytelenül vitte végig.**
6. **Ha a panaszos 2009-2015 között, tehát a pénztartozás Adós Cég általi megfizetése iránt indított felszámolási kifogási eljárás időtartama alatt bármikor a Ptk. 349. §-a szerinti bírósági jogkörben okozott kártérítési pert indított volna, akkor az a Ptk. 349. § szerinti törvényes feltételek egyikének („a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetőleg a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette”) hiánya miatt a keresete elutasításra került volna.**
7. A jelen ügyben meghozott első- és másodfokú ítéletek pedig a panaszos keresetét a következő indokolással utasították el, és ez az, ami tisztességtelen eljárás, és eléri azt a fokot, amely a panaszos Alaptörvényben rögzített, tisztességes eljáráshoz való jogába ütközik:
 - (i) Az ügyben eljáró bíróságok szerint a panaszosnak 2009-2014 között meg kellett volna indítania a Ptk. 349. §-a szerinti pert a Debreceni Törvényszék ellen;
 - (ii) Ha a panaszos ezt 2009-2014 között bármikor megtette volna, akkor az eljáró bíróságok a Ptk. 349. § szerinti törvényi feltételek egyikének („a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetőleg a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette”) hiánya miatt a keresetet elutasították volna;
 - (iii) 2014-től viszont az eljáró bíróságok szerint a panaszos igénye már elévült;
8. A fentiek értelmében a **Ptk. 349. §-a és az eljáró bíróságok indokolása szerint a panaszos igényének a keletkezését (2009) követően ténylegesen nem volt egyetlen olyan időpillanat sem, amikor a panaszos igényérvényesítésének a törvényes feltételei fennálltak volna (2009-2015 között a Ptk. 349. § szerinti egyik törvényi előfeltételt, a kár rendes jogorvoslattal történő elhárítását teljesítette a panaszos, amely eljárás 2015-ig tartott, de az eljáró bíróságok álláspontja szerint a panaszos igénye 2014-től már elévült).**
9. Az eljáró bíróságok ezen az alapon utasították el a panaszos keresetlevelét elévülésre hivatkozással és az eljáró bíróságok ezzel szándékosan elzárták a panaszost az igényérvényesítéstől. Az eljáró bíróságok ezen eljárása sérti a panaszosnak az Alaptörvényben rögzített tisztességes eljáráshoz való jogát.

II. JOGI ÁLLÁSPONT

II.1. AZ ELJÁRÁS TISZTESSÉGTELENSÉGE A DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA ÉS AZ ILLETÉKESSÉGI TERÜLETÉN MŰKÖDŐ TÖRVÉNYSZÉKEK KIZÁRÁSÁNAK MEGTAGADÁSA ÉS AZ ÜGYNEK ELFOGULT BÍRÓRA TÖRTÉNŐ SZIGNÁLÁSA OKÁN

10. A jelen alfejezetben elsőként összefoglalóan, majd ezt követően részletesen is bemutatjuk az **Abtv. 29. §**-ának megfelelően, hogy *(i)* egyrészt hogyan befolyásolta érdemben az Ítéletet az Alaptörvény-ellenesség és *(ii)* másrészt miért alapvető alkotmányjogi jelentőségű a jelen ügy tárgyát képező kérdés.
11. A jelen ügyben a panaszos által a Ptk. 349. §-a alapján bírósági jogkörben indított per alperese a Debreceni Törvényszék volt. Minden észérv és az igazságszolgáltatás pártatlanságába vetett közbizalom fenntartása is azt indokolta volna, hogy az ügyben ne a felszámolási eljárásban is részt vett és ezzel lényegében a saját eljárását is védő, továbbá a Debreceni Törvényszék bíráival nyilvánvalóan szoros személyes (házastársi, baráti, egyetemi, szakmai, kirendelésbeli, stb.) kapcsolatban álló Debreceni Ítéltábla járjon el.
12. Szintén az igazságszolgáltatás pártatlanságába vetett közbizalom fenntartása indokolta volna, hogy a Debreceni Ítéltábla másodfokú eljárásának kizárása érdekében az ügyben ne a Debreceni Ítéltábla illetékességi területén működő törvényék kerüljön kijelölésre. e ha már így történt, akkor minimum a Miskolci Törvényszék eljárása lett volna indokolt, mivel a Nyíregyházi Törvényszék és a Debreceni Törvényszék bírái között a bíróságok bírái közötti általános kapcsolatoknál lényegesen szorosabb kapcsolat (számos, egymás bíróságain ítélkezésre kirendelés, házastársi, baráti, egyetemi, szakmai, stb.) áll fenn.
13. Alapvető alkotmányjogi jelentőségű az ügyben az abban a kérdésben történő állásfoglalás a Tisztelt Alkotmánybíróság részéről, hogy az adott eljárási törvényben (adott esetben a Pp.) *taxatíve* felsorolt kizárási okokon túl tisztességtelennek minősül-e az eljárás olyan esetben, amikor *pro forma*, a törvény betűje szerint kizárási helyzet nem áll fenn, de pont ténylegesen, az ítékezés során, az eljárásban az ítéleteket olyan bírák, bírósági tanácsok hozzák meg, amelyek nem függetlenek az ügytől, az ügy korábbi előzményügyében, a felszámolási eljárási szakban korábban eljárt bíraktól.
14. Ebben a körben megjegyzendő, hogy az elfogultsági kifogásnak a jelenlegi bírósági gyakorlatban egy teljesen szubjektív értelmezése nyert abszolút teret. Eszerint kizárólag a bíró nyilatkozata releváns abban a körben, hogy egy adott ügyben adott bíró elfogultnak tekinthető-e vagy sem. Az **objektív, elvárhatósági mérce** (amely a Pp. szövegéből is következik), tehát, hogy **az a bíró elfogult, akitől adott ügy elfogulatlan megítélése nem várható el**, teljesen figyelmen kívül került.
15. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bek. értelmében „[m]indenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, **független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el**”.
16. Az Alkotmánybíróság Alaptörvény hatálybalépését követően is töretlen gyakorlata értelmében „a **tisztességes eljárás (fair trial) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes.**“¹

¹ Ld. 6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95.; 2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [45]–[53]

17. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a független és pártatlan bírósághoz való jog a tisztességes eljárás követelményrendszerének olyan lényeges elemei, amelyek érvényesülése nélkülözhetetlen a többi alkotmányos alapjog védelméhez. E követelmények nyújthatnak ugyanis garanciát arra, hogy a felek egyéni jogairól egy valóban semleges fórum hoz döntést.
18. Másfelől a független és pártatlan bíróság a jogállamok működésének egyik legfontosabb alapelve. A demokratikus jogállamokban ugyanis nélkülözhetetlen, hogy a bíróság döntései a kötelező erő, és a véglegesség igényével léphessenek fel. A bíróság pedig kizárólag akkor felelhet meg ezeknek a várakozásoknak, ha eljárásait függetlenül és pártatlanul, a tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerével összhangban folytatja.²
19. Független és pártatlan bíraskodás hiányában az egyéni jogok érvényesítése szenved csorbát. Mindebből következik, hogy a tisztességes eljárás követelményrendszerének szerves részét alkotó függetlenség és pártatlanság a demokratikus jogállamokban feltétlen érvényesülést kívánó alkotmányos igényként jelentkeznek.³
20. A bíróság függetlensége és pártatlansága kizárólag egymásra tekintettel nyerhet értelmezést. A bírói függetlenség alkotmányos szabályát az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése tartalmazza, amelynek értelmében a bírák függetlenek, és csak a törvénynek vannak alárendelve, ítélezési tevékenységükben pedig nem utasíthatók. A történeti alkotmány vívmányai közé számító bírói függetlenség a bíróság Alaptörvényben meghatározott feladatának teljesítése, illetve a bírói hatalmi ág önállóságának megőrzése érdekében működő alkotmányos garancia. A bírói hatalom pedig döntő részt az ítékezésben ölt tetet.
21. Éppen ezért **a bírói függetlenség lényegi eleme, hogy az ítélező bíró döntését akár a bírói szervezeten kívülről, akár a szervezeten belülről érkező befolyástól mentesen, kizárólag a jogszabályoknak, valamint belső meggyőződésének megfelelően hozza meg.** Az ítékezés függetlenségét pedig személyi, státusbeli és szervezeti garanciáknak szükséges szolgálniuk.⁴
22. Ehhez képest a **pártatlanság követelménye azt hivatott elősegíteni, hogy az ítélező bíró az ügyben résztvevő felekkel szembeni elfogultságtól vagy előítéletektől mentesen bírálja el az ügyet és hozza meg döntését. A pártatlanság követelménye egyfelől a bíró magatartásával és hozzáállásával szembeni elvárásként jelentkezik.**
23. **Másfelől azonban mércét állít a jogszabályi környezettel szemben is.** E mércé szerint az eljárási szabályoknak törekedniük szükséges minden olyan helyzet elkerülésére, amely a bíró pártatlanságát illetően jogos kétségeket ébreszthet. Ebből fakad, hogy a konkrét ügyben a bírónak nemcsak tárgyilagosan szükséges ítéleznie, de a pártatlan ítékezés látszatának megőrzése is feladata.⁵

² 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]

³ 34/2013. (XI. 22.) AB határozat [28]

⁴ Ld. 33/2012. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [72]–[81]

⁵ 3015/2014. (II. 11.) AB határozat, Indoklás [26]

24. A pártatlan bírósághoz való jog a tisztességes eljárás nevesített részjogosítványa az Alaptörvényben, amely esszenciális és egyben abszolút követelmény: szükségességi-arányossági tesztnek nem vethető alá, korlátozása nem igazolható. Korlátozása esetében a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét meg kell állapítani.
25. Az Alkotmánybíróság korábban már számos döntésében foglalkozott e joggal, gyakorlatát legutóbb a következőképpen foglalta össze: „[a] pártatlan bírósághoz való alkotmányos alapjog – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján is – az eljárás alá vont személy iránti előítélet-mentesség és elfogulatlanság követelményét támasztja a bírósággal szemben. Ez egyrészt magával a bíróval, a bíró magatartásával, hozzáállásával szembeni elvárás, másrészt az eljárás szabályozásával kapcsolatos objektív követelmény: el kell kerülni minden olyan helyzetet, amely jogos kétséget kelt a bíró pártatlansága tekintetében (ABH 1995, 346, 347.).

A pártatlanság kérdését objektív és szubjektív nézőpontból egyaránt vizsgálni kell. A pártatlanság egyrészt azt a követelményt támasztja, hogy a bíróság tagjai személyes előítéletektől mentesek legyenek, másrészt – objektív nézőpontból vizsgálva – megvan-e a pártatlanság megfelelő látszata [vö. 67/1995. (XII. 7.) AB határozat, ABH 1995, 346.; 32/2002. (VI. 4.) AB határozat, ABH 2002, 153.; 17/2001. (VI. 1.) AB határozat, ABH 2001, 222.]”⁶

26. A 14/2002. (III. 20.) AB határozat értelmében a szubjektív nézőpont az eljáró bíró személyes magatartásának, hozzáállásának a vizsgálatát jelenti, például azt, hogy volt-e az eljárás során olyan megnyilvánulása, amelyből a pártatlanságának hiányára lehet következtetni. Az objektív nézőpont pedig a bíró személyes magatartásától független körülmények értékelését jelenti, e körben azt kell vizsgálni, hogy fennáll-e jogos, indokolt, objektíve igazolható oka a pártatlanság hiányának a feltételezésére.
27. Összefoglalva: A pártatlanság követelménye azt az elvárást támasztja a bíróval szemben, hogy döntését kizárólag objektív tényekre alapítsa, és ne engedje, hogy bármely más, e tényeken kívüli körülmények az ítélkező tevékenységét befolyásolják, tehát, hogy „a megítélendő ügy tekintetében ne rendelkezék előítéletekkel, másfelől pedig az ügyben szereplő egyik fél javára, avagy hátrányára se legyen elfogult”⁷. Továbbá az eljárásnak olyannak kell lennie, amely a pártatlan, elfogultságmentes ítélkezés tényét közvetíti az eljárás résztvevői és a társadalom felé.
28. Ezenkívül a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a 6. cikk 1. bekezdése szerinti pártatlansági követelménynek való megfelelést a következőkkel kell eldönteni: (i) szubjektív teszt, amely során figyelembe kell venni az adott bíró személyes meggyőződését és viselkedését, vagyis hogy a bírónak volt-e bármilyen személyes előítélete vagy elfogultsága az adott ügyben; és (ii) objektív teszt, vagyis meg kell róla bizonyosodni, hogy a bíróság, illetve egyéb szempontok mellett annak összetétele megfelelő garanciát nyújtott-e ahhoz, hogy kizárható legyen minden jogos kétely a pártatlanságát illetően.⁸

⁶ Ld. 3109/2013. (V. 17.) AB végzés, Indokolás [7], 3343/2017. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [19]

⁷ Ld. 3080/2018. (III. 5.) AB határozat, Indokolás [21]

⁸ Fey kontra Ausztria, 1993. február 24., 28–30. §, A. sorozat, 255. szám; és Wettstein kontra Svájc, 33958/96. sz., 42. §, ECHR 2000-XII)

29. A pártatlanságot hivatott biztosítani többek között a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban „Kp.”) eljáró bíróságra vonatkozó kizárási szabályai, amely szerint „*[a] per elintézéséből ki van zárva, és abban mint bíró nem vehet részt*
- a) az, aki a perben félként vagy érdekeltként részt vehet,
 - b) az a személy, aki a vitatott közigazgatási tevékenység megvalósításában részt vett,
 - c) a fél vagy az érdekelt tisztségviselője, tagja, alapítója, nyilvánosan működő részvénytársaság esetében befolyással rendelkező tagja, illetve a féllel vagy az érdekelttel - a költségvetési szerv kivételével - foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban álló személy, a jogviszonya megszűnését követő öt évig,
 - d) az a), b) vagy c) pont alá eső személy képviselője, támogatója vagy olyan volt képviselője, volt támogatója, aki az ügyben eljár,
 - e) az a), b), c) vagy d) pont alá eső személy Polgári Törvénykönyv szerinti hozzátartozója,
 - f) az, akinek tanúként való meghallgatását a bíróság elrendelte, vagy akit a bíróság szakértőként rendelt ki, illetve aki szakvéleményt adott,
 - g) a perrel összefüggő közvetítői eljárást lefolytató személy,
 - h) az, akitől az ügy tárgyilagosa megítélése egyéb okból nem várható.”⁹
30. A jelen ügyben ténykérdés, hogy a panaszos ügyét elsőfokon a Nyíregyházi Törvényszék szándékosan egy magát elfogultnak tartó bírójára szignálta. Ezt követően pedig az ügyben egy elfogult bíró ítélt 2 éven keresztül. Az a körülmény, hogy a Debreceni Ítéltábla teljesen véletlenül észlelte ezt a tényt, nem menti az elsőfokú eljárás tisztességtelenségét, ahogyan az sem, hogy az ügyet elsőfokon ezt követően a Nyíregyházi Törvényszék kollégiumvezető bírója vette át, aki utána néhány hónap alatt „lekeverte” a peres eljárást.
31. Másodfokon pedig az a Debreceni Ítéltábla járt el, aki az ügy előzményügyében, a felszámolási eljárásban is másodfokon ítélt, tehát lényegében a saját akkor eljárást is védte az ügyben. Ezen eljárás pedig szükségképpen sérti a panaszos független és pártatlan bírósághoz való jogát és ezzel a tisztességes eljáráshoz való jogát is.
32. A jelen ügyben a bírósági szervezetrendszernek minden eszköz rendelkezésre állt ahhoz, hogy biztosítsa, hogy a másik 4 ítéltábla, vagy a másik 18 törvényszék járjon el az ügyben. Ezzel szemben egy olyan helyzet állt elő, amelyben nem volt biztosítható az eljárás tisztességessége és pártatlansága, különösen úgy, hogy a Nyíregyházi Törvényszék az egyetlen, magát elfogultnak tartó bírójára szignálta az ügy tárgyalását.
33. Az elfogultság helyes értelmezése szerint – amelyet álláspontunk szerint a jelen eljárásban is figyelembe indokolt venni – az a bíró elfogult, akitől adott ügy elfogultlan megítélése nem várható el. Az elfogultság fennállásának a megítélését tehát az elvárhatóság mércéjéhez indokolt mérni.
34. A tisztességtelen eljárás lényeges elemeként ismételtlen kiemeljük, hogy a Nyíregyházi Törvényszék szándékosan, esetleg súlyosan gondatlanul és megmagyarázhatatlan módon éppen azt a bírót jelölte ki az I.f.-ú eljárás lefolytatására, aki magát egyedülként elfogultnak tekintette. Tette ezt annak ellenére, hogy a Pp. 16. § (1) bekezdése értelmében az I.f.-ú

⁹ Ld. Kp. 10. § (1) bekezdés

bíróságnak hivatalból pontosan arra kellett volna ügyelnie, hogy kizárt (tehát elfogult) bíró az eljárásban ne vegyen részt. A Nyíregyházi Törvényszék ezen mulasztásával is megalapozta a saját pártosságát és az eljárás tisztességtelenségét.

35. Az eljárás tisztességtelensége körében hivatkozunk a **25/2013. (X. 4.) AB határozatra**, amelynek értelmében: *„a pártatlanság követelménye azt hivatott elősegíteni, hogy az ítélkező bíró az ügyben résztvevő felekkel szembeni elfogultságtól vagy előítéletektől mentesen bírálja el az ügyet és hozza meg döntését. A pártatlanság követelménye egyfelől a bíró magatartásával és hozzáállásával szembeni elvárásként jelentkezik. Másfelől azonban mércét állít a jogszabályi környezettel szemben is. E mérce szerint az eljárási szabályoknak törekedniük szükséges minden olyan helyzet elkerülésére, amely a bíró pártatlanságát illetően jogos kétségeket ébreszthet. Ebből fakad, hogy a konkrét ügyben a bírónak nemcsak tárgyilagosan szükséges ítélkeznie, de a pártatlan ítélkezés látszatának megőrzése is feladata. [Hasonló következtetést fogalmazott meg: 67/1995. (XII. 1.) AB határozat, ABH 1995, 346, 347.; 17/2001. (VI. 1.) AB határozat, ABH 2001, 222.]”*. A jelen ügyben ezt a pártatlan ítélkezési látszatot rombolta szét a Nyíregyházi Törvényszék az ügy elfogult bíróra szignálásával, illetve az ügy előzményügyében (a felszámolási eljárásban) eljáró Debreceni Ítéltábla a magát védő ítélkezésével.
36. A Debreceni Ítéltábla ugyanis nyilvánvalóan érdekelt volt abban, hogy az ügyben a panaszos keresete elutasításra kerüljön és a felszámolásban elkövetett súlyos bírósági mulasztások okán a panaszos ne tudjon bírósági jogkörben okozott kárigenyrt érvényesíteni.
37. Szintén hivatkozunk ebben a körben a **3027/2018. (II. 6.) AB határozatra**. Ennek értelmében: *„[66] Az Alkotmánybíróság ismételten kiemeli, hogy a második eljárásnak kifejezetten az lett volna a célja, hogy a kizárt bíró részvételével lefolytatott eljárás és meghozott ítélet kapcsán felmerült, az eljáró tanács pártatlanságát érintő aggályt kiküszöbölje, és a bíróság pártatlanságába vetett bizalmat helyreállítsa. Egy ilyen új eljárás során nem csupán annak van jelentősége, hogy abban már az elfogultnak tekinthető bíró ne járjon el, hanem annak is, hogy miként születik meg elfogulatlan ítélkezés alapján az új érdemi döntés. Az Alkotmánybíróság adottnak vette, hogy az első kúriai tanács egyik tagjával, méghozzá az előadó bíróval összefüggésben kizárási ok merült fel, melyet a Kúria végzésében megállapított. Az Alkotmánybíróság ezért csak azt vizsgálta, hogy az ezt követő eljárás alkalmas volt-e a pártatlanság látszatának biztosítására.*

[67] A pártatlanság látszatának biztosításához a felek és a perben nem érintett személyek számára is azt kell meggyőzően igazolni, hogy a kizárással érintett bíró közreműködésével lefolyt eljárás (eljárási szakasz) és meghozott ítélet nem volt befolyással az új eljárásra és döntéshozatalra. Természetesen nem kizárt, hogy a másodikként eljáró tanács ugyanarra a jogi álláspontra jusson, mint az első tette, és meg hozza ugyanazt a tartalmú döntést. Az Alkotmánybíróság szerint azonban a második ítélet nem alapulhat az első ítéletben foglalt helyességének elfogadásán vagy el nem fogadásán. Ha még egyet is ért a második tanács az első ítéletben foglalt döntéssel és érveléssel, ennek az egyezésnek a saját – az ügy iratainak az első ítéleten kívüli anyagára épülő – gondolatmenetet tükröző érvelés kialakítása végén vont összevetés alapján kell felszínre kerülnie.

[69] Az új, alkotmányjogi panasszal támadott ítélet oly fokban követi az első kúriai ítélet logikai felépítését és szövegezését, hogy nem alkalmas a pártatlanság látszatának

biztosításához szükséges, fent kifejtett befolyás-mentesség biztosításához. A második tanács által alkalmazott módszer ugyanis alkalmatlan annak alátámasztására, hogy a Kúria a kifogásolt döntésében a felek kérelmei által felvetett kérdésekre az ügy iratai alapján adott közvetlenül választ, és nem az első ítélet közvetítésével (befolyásával). Leginkább pedig nem alkalmas annak a gyanúnak a kivülről való kizárására, hogy a második eljárásban a tanács tagjai csupán formálisan javították ki a kizárási szabály megsértése miatt keletkezett hibát, érdemben azonban nem vizsgálták meg az ügyet.

[70] Mindez pedig teret adhat annak, hogy a bíró igazságszolgáltatási tevékenységének érdemi, alapos és körültekintő megfontolásra épülő, külső befolyástól mentes jellegét aláássa, a társadalom igazságszolgáltatásba vetett bizalmát megingassa, különösen, hogy mindez a legfőbb bírósági szervnél, a jogegység biztosításáért felelős Kúriánál történt."

38. Kiemeljük, hogy a jelen ügyben a fentiekhez hasonlóan az elfogult bíró eljárásának észlelését követően az elsőfokú eljárást „átvevő” új bíró tárgyalásvezetése kétséget sem hagyott afelől, hogy a célja az ügy mielőbbi „lezárása”.

II.2. ELÉVÜLÉS

39. Az elévülés körében az ügyben eljáró bíróságok eljárását azért tartjuk az Alaptörvényben rögzített tisztességes eljárás követelményébe ütközőnek, mert az elévülés úgy állapították meg 2014-re, hogy ebben az időpontban a Ptk. 349. §-a szerinti kárigény érvényesítésnek előfeltételeként a Ptk. által meghatározott, a kár elhárítására alkalmas felszámolási kifogási eljárás még javában folyamatban volt.

40. A 3303/2020. (VII. 24.) AB határozat értelmében:

[61] A jelen eljárásban irányadó Ptk. szabályai szerint a bírósági jogkörben okozott kár megtérítésére akkor kerülhet sor, ha a kártérítés különös [Ptk. 349. § (1) és (3) bekezdés] és általános [Ptk. 339. § (1) bekezdés] feltételei fennállnak.

[62] A következetes bírói gyakorlat szerint a Ptk. 349. §-ának alkalmazása szempontjából [...] A kárigény elbírálásának további feltétele, hogy a károsult a rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette.

41. A jelen ügyben eljáró bíróságok a fenti, a Ptk. 349. §-ában foglalt különös feltételt totálisan figyelmen kívül hagyták az elévülés megállapítása során.
42. Az ügyben eljáró bíróságok arra a következtetésre jutottak, hogy a panaszos igénye már akkor elévült (2014), amikor a Ptk. 349. § szerinti különös feltétel (a rendes jogorvoslati lehetőségek sikertelen kimerítése) még meg sem valósult.
43. Ezzel az ügyben eljáró bíróságok kizárták, hogy a panaszosnak a 2009-ben keletkezett igénye bármelyik időpontban érvényesíthető legyen a Debreceni Törvényszékkel szemben:
- (i) 2009-2015 között a Ptk. 349. § szerinti különös feltétel még nem állt fenn (a rendes jogorvoslat folyamatban volt);

(ii) az elévülés pedig 2014-től a mai napig fennáll az eljárás bíróságok szerint.

44. A panaszos Debreceni Törvényszékkel szembeni kártérítési igényét ezzel az indokolással az eljárás bíróságok egy olyan igénynek minősítették, amelyik soha nem volt érvényesíthető, 2014 előtt a Ptk. 349. § szerinti különös feltétel bekövetkezésének hiánya, 2014-től pedig elévülés okán.
45. Az ügyben eljárás bíróságok ezen indokolása szembenáll az elévülés jogintézményének alapvető szabályaival és a bírósági jogkörben okozott kártérítési szabályokkal. Tisztességtelen az eljárás, ha a perbeli bíróságok döntéséből az következik, hogy a panaszos kártérítési igénye soha egyetlen pillanatban sem volt érvényesíthető, függetlenül annak érdemétől.

III. EGYEBEK

46. Az Abtv. 27. § b) pontja alapján akként nyilatkozunk, hogy a panaszosnak a Debreceni Ítélet ellen nincs további rendes jogorvoslati lehetősége.
47. Az Abtv. 52. § (5) bekezdés értelmében akként nyilatkozunk, hogy a panaszos a nevének nyilvánosságra hozatalához nem járul hozzá.
48. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti 60 napos határidő – tekintettel arra, hogy az Ítéletet a panaszos 2021. március 22-én vette kézhez, ezért a határidő 2021. május 21-én jár le – megtartásra került.
49. A jelen alkotmányjogi panasz a fent kifejtettek szerint nem ütközik az ún. negyedfokú jogorvoslat tilalmának elvébe. A panaszos ugyanis tisztában van vele, hogy a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon¹⁰, és a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, ill. mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat¹¹. A panaszos kérelme nem is erre irányul, hanem annak megállapítását kéri, hogy a Debreceni Ítélet megsértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát.
50. A Debreceni Ítélet a Pp. rendelkezései értelmében az eljárást befejező érdemi határozatnak minősül.
51. A panaszos az ügyben rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket már teljeskörűen kimerítette.

¹⁰ Ld. 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]

¹¹ Ld. 3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [20]

KODELA

Kodéla Ügyvédi Iroda

Kelt

